

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Вчена рада економічного факультету,
протокол № 5 від 12 грудня 2017 р.
Голова Вченої ради,
в.о. декана факультету,

_____ проф. А.І. Ігнатюк

ПРОГРАМА

**комплексного підсумкового іспиту
для студентів, які здобувають вищу освіту
освітній рівень «магістр»
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за освітньою програмою «Прикладна економіка»**

ПОГОДЖЕНО:

науково-методична комісія економічного факультету
протокол № 5 від «29» листопада 2017 р.
Голова НМК

_____ доц. Т.М. Литвиненко

СХВАЛЕНО:

кафедра підприємництва,
протокол № 5 від «07» листопада 2017 р.

Зав. кафедри

_____ д.е.н., проф. І.І. Мазур

КИЇВ – 2017

ЗМІСТ

ВСТУП	С. 3
I. ЗМІСТОВНА ПРОГРАМА	С. 4
1. Модуль 1. Методологія та організація економічних наукових досліджень «з основами інтелектуальної власності»	С. 4
2. Модуль 2. Методологія та організація економічних наукових досліджень «з основами інтелектуальної власності»	С. 6
3. Актуальні проблеми економічної теорії	С. 8
4. Прикладна економетрика	С. 11
5. Економічна динаміка	С. 12
6. Індустріальна економіка	С. 13
II. Структура іспиту та методика його проведення	С. 15
III. Критерії оцінювання знань студентів	С. 16
IV. Рекомендована література	С. 19

ВСТУП

Комплексний підсумковий іспит має за мету не лише перевірку теоретичних знань, умінь навичок рівня фахової підготовки магістра за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за освітньою програмою «Прикладна економіка», але й здатності використовувати набуті знання, здібності та навички в процесі здійснення аналізу економічної діяльності з урахуванням динамічного соціально-економічного розвитку країни та розробці моделей для обґрунтування шляхів вирішення прикладних економічних проблем.

Вимоги до здібностей і підготовленості випускників.

Оволодіння системою знань, що відповідають вимогам випускника економічного факультету класичного університету освітній рівень «Магістр» за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність за освітньою програмою «Прикладна економіка» передбачає, що випускники повинні виявити знання, компетентності, вміння та навички, достатні для виконання професійних завдань та обов'язків, що передбачені для посад за освітньо-кваліфікаційною характеристикою.

Характеристика змісту програми державного іспиту.

Програма комплексного підсумкового іспиту є міждисциплінарною, вона охоплює основну проблематику навчальних дисциплін, що вивчають студенти в межах навчального плану освітнього рівня «Магістр» за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність за освітньою програмою «Прикладна економіка». До числа таких дисциплін входять:

1. Методологія та організація наукових досліджень (з основами інтелектуальної власності).
2. Актуальні проблеми економічної теорії.
3. Прикладна економетрика.
4. Економічна динаміка.
5. Індустріальна економіка.

Іспит дає можливість студентам узагальнити знання, здобуті під час навчання і довести свою готовність самостійно вирішувати практичні проблеми.

До програми включені лише ті проблеми, що відповідають змісту програм навчальних дисциплін, які вивчались студентами в процесі навчання, а також висвітлені в навчальній та методичній літературі, яка є в бібліотеці та доступна для студентів.

І. ЗМІСТОВНА ПРОГРАМА

МОДУЛЬ 1. МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «З ОСНОВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ»

1.1. Наукове знання як об'єкт методологічного аналізу

Дуалістичний характер процесу наукового пізнання. Методологія дослідження. Трансформація наукового знання в сукупність методологічних принципів і норм дослідження. Методологічна установка та парадигма. Загальна методологія наук. Головні джерела методологічного знання. Системний і комплексний підходи в наукових дослідженнях на рівні дефініцій та практики. Визначення поняття «знання». Системність наукового знання.

Методологічні принципи пошуку нового знання. Теорія як форма наукового знання. Головна мета побудови теорії. Якісна відмінність теорії від інших форм раціонального мислення. Відмінність теорії від емпіричної інтерпретації дійсності.

Структура наукової теорії. Емпіричне та теоретичне знання. Емпіричний і теоретичний рівні дослідження та їх співвідношення.

1.2. Методологія економічних наукових досліджень

Поняття, функції і значення науки. Структура і класифікація науки. Організація наукової діяльності в Україні.

Наукові поняття та гіпотеза. Наукова ідея, наукові принципи. Постулати та правила науки. Наукові і ненаукові знання.

Організація наукової діяльності у вищому навчальному закладі.

Методологія наукових досліджень як галузь знань.

Метод і методологія пізнання та необхідність виокремлення цих понять. Зміст методології наукових досліджень. Методологія у широкому і вузькому розумінні. Цілі і завдання методології. Функції методології наукових досліджень.

Базові методологічні концепції. Практичне застосування знань з методології наукових досліджень. Особливості інструментарію економічних досліджень. Гіпотези, ідеї, теорії.

Методологічні установки та парадигма. Методологічні принципи пошуку нового знання.

Економічна методологія. Цілі і завдання економічної методології. Значення економічної методології для науки. Функції економічної методології.

Напрями розробки економічної методології. Економічна теорія. Дослідницькі програми (парадигми) в економічній науці.

Методологія в економічних школах. Основні школи економічної методології. Сучасні методологічні напрями в економічній науці.

Зміст наукової діяльності. Результати наукової діяльності. Продукти наукової діяльності та їх характеристика.

Науково-дослідницька діяльність студентів. Основні ознаки наукової роботи. Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Наукова комунікація.

Наукові знання. Форми втілення наукового знання: тенденції, закономірності, закони, теорії. Головна мета побудови теорії. Відмінність теорії від емпіричної інтерпретації.

Загальні ознаки наукового знання. Управлінське рішення як продукт наукової діяльності.

Класифікація та типи методології. Рівні методології наукових досліджень. Методологія на теоретичному та емпіричному рівнях.

Принципи і методи дослідження як система.

Методи економічного дослідження. Поняття методу дослідження. Методи та методика наукового пізнання. Класифікація методів наукового пізнання. Наукові та ненаукові методи.

Математичні методи в економічному дослідженні. Кластерний аналіз.

Головна функція методу в процесі пізнання або практичного перетворення конкретного об'єкту.

Методи теоретичного і емпіричного дослідження та їх характеристика.

Логіка побудови структури наукового дослідження.

Визначення проблеми і теми дослідження. Вимоги до формування теми наукової роботи.

Теоретичні основи визначення об'єкту та предмету дослідження. Цілі та завдання дослідження. Гіпотеза як форма руху до пізнання нового. Робоча гіпотеза.

Розробка програми дослідницької роботи. Вимоги до висновків наукового дослідження. Умови забезпечення впровадження теорії в господарську практику.

Структура магістерської роботи. Практичне застосування знань з методології наукового дослідження при написанні магістерської роботи. Порядок виконання магістерської роботи та її захисту. Джерела інформації. Підготовка до захисту. Структура доповіді на захисті магістерської роботи.

Категоріальний апарат до модуля :

1. Аргумент.
2. Аналіз.
3. Гіпотеза
4. Демонстрація.
5. Доказ.
6. Дедукція.
7. Емпіричні об'єкти.
8. Емпіричне та теоретичне знання

9. Ідея
10. Індукція.
11. Інтуїція.
12. Закон
13. Закономірність
14. Категорія «практика» в теорії пізнання.
15. Методологія дослідження.
16. Методи емпіричного дослідження.
17. Методи теоретичного дослідження.
18. Наукова школа
19. Об'єкт дослідження.
20. Об'єкти пізнання.
21. Парадигма
22. Предмет дослідження.
23. Поняття «знання».
24. Синтез.
25. Теза.
26. Тенденція
27. Теоретичні об'єкти.

МОДУЛЬ 2. МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «З ОСНОВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ»

2.1. Роль інтелектуальної власності в соціально-економічному розвитку суспільства

Творча (інтелектуальна) діяльність поняття і види. Значення інтелектуальної власності в соціально-економічному розвитку суспільства. Поняття інтелектуальної власності. Інтелектуальна власність у світових економічних тенденціях. Інтелектуальна власність у перспективних галузях економіки України.

2.2. Правова охорона результатів інтелектуальної діяльності

Права людини на результати інтелектуальної, творчої діяльності. Поняття права інтелектуальної власності. Джерела права інтелектуальної власності. Об'єкти інтелектуальної власності та їх класифікація. Об'єкти авторського права та суміжних прав. Система права інтелектуальної власності. Авторське право та суміжні права. Патентне право. Засоби індивідуалізації учасників цивільного обігу. Нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності. Суб'єкти права інтелектуальної власності та зміст прав інтелектуальної власності. Майнові та особисті немайнові права інтелектуальної власності.

2.3. Авторське право України

Поняття авторського права та його основні джерела. Об'єкти, що охороняються авторським правом. Суб'єкти та зміст авторських прав. Випадки вільного використання об'єктів авторського права без згоди власника. Дотримання законодавства про авторське право під час виконання магістерського дослідження. Плагіат як вид порушення авторського права.

2.4. Право промислової власності

Патентне право України. Охорона прав на винаходи, корисні моделі і промислові зразки. Умови їх патентоздатності. Суб'єкти патентної власності. Винахідники, автори промислових зразків, їх правонаступники і спадкоємці. Роботодавці. Зміст виключних патентних прав. Державна реєстрація патентних прав.

Поняття та система засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту. Комерційні (фірмові) найменування. Географічні зазначення. Знаки для товарів і послуг: поняття і види. Порядок отримання прав на ці об'єкти. Правовстановлюючі документи. Зміст прав на засоби індивідуалізації та строк їх чинності.

2.5. Розпорядження правами інтелектуальної власності та їх захист

Поняття договорів у сфері інтелектуальної власності. Види договорів у сфері інтелектуальної власності. Порядок їх укладання та реєстрації. Захист прав інтелектуальної власності, його форми. Способи захисту прав інтелектуальної власності. Процесуальні форми захисту прав інтелектуальної власності. Підходи до обрання найбільш економічно ефективного способу захисту. Попередження порушень в сфері інтелектуальної власності при економічному адмініструванні.

Категоріальний апарат до модуля :

Ліцензійний договір, особисті немайнові права інтелектуальної власності, плагіат, патентне право, авторське право, договір комерційної концесії, комерційне (фірмове найменування) підприємства, база даних, суміжні права, співавторство, майнові права інтелектуальної власності, принцип національного режиму, право інтелектуальної власності, первинний суб'єкт авторських прав, винахід, наукове відкриття, інтелектуальна власність, корисна модель, угода ТРІПС, система права інтелектуальної власності, промисловий зразок, похідні (вторинні) суб'єкти авторських прав, патент, знак для товарів і послуг, службовий твір, промисловий зразок, право автора на оприлюднення твору, винахідницький рівень як умова патентоздатності винаходу, право інтелектуальної власності, принцип пріоритету заявки (за Паризькою конвенцією про охорони промислової власності), засоби індивідуалізації учасників цивільного обігу, колектив авторів, об'єкт авторського права, джерела права інтелектуальної власності, знак для товарів і послуг, похідний твір, презумпція авторства, права людини на результати інтелектуальної діяльності, географічне зазначення походження товарів, база даних як об'єкт авторського права.

3. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

3.1. Проблема актуальності в економічній теорії і практиці.

Предмет, завдання та функції дисципліни «Актуальні проблеми економічної теорії» та її місце в системі економічного знання.

Структура та основні завдання курсу «Актуальні проблеми економічної теорії».

3.2. Методологічні засади сучасної економічної теорії

Сутність і значення нової методології для економічної теорії

Зміна методологічних парадигм в контексті розвитку економічної теорії

Взаємозв'язок традиційних та інноваційних методів економічного пізнання.

3.3. Цивілізаційний, формаційний та парадигмальний підходи в економічній теорії.

Історична визначеність формаційного підходу.

Системоутворюючі елементи цивілізаційного підходу.

Парадигмальний підхід в сучасному економічному пізнанні.

3.4. Феномен глобалізації в контексті соціоекономічного розвитку.

Глобалізаційний вимір сучасності.

Глобалізація та її наслідки для соціального прогресу.

Вплив глобалізації на розвиток економічної проблематики.

3.5. Теорії періодизації історичного розвитку суспільства.

Історична парадигма в економічному пізнанні

Класичні і неокласичні теорії періодизації розвитку економіки.

Теорії періодизації як об'єкт економічного дослідження.

3.6. Сучасні теорії соціоекономічного розвитку.

Традиційне, індустріальне, постіндустріальне суспільство.

Премодерн, Модерн, Постмодерн.

Доекономічне, економічне, постеконічне суспільство.

3.7. Сутність та особливості постіндустріального суспільства.

Постіндустріальне суспільство як проблема економічної теорії.

Теоретичні підходи до формування постіндустріального суспільства.

Постіндустріальне суспільство в контекстах економічного пізнання.

3.8. Інформаційно-інтелектуальні технології – основа постіндустріальної економіки.

Сутність нового технологічного способу виробництва.

Перехід від виробництва товарів до виробництва знань.

Інформаційне суспільство та специфіка пізнавальної діяльності.

3.9. Людина і праця в постіндустріальному суспільстві.

Людина в умовах нового суспільного буття.

Проблема відчуження в умовах зміни матеріального виробництва.

Визначальні характеристики нової праці і нового буття людини.

3.10: Ринкова трансформація економіки.

Проблема перехідного періоду в економічній теорії.

Сутність нових виробничих відносин в ринковій трансформації.

Характер та моделі перехідної економіки в економічній теорії.

3.11: Феномен інновацій в економічній теорії.

Проблеми економічної теорії. Генеза інновації

Інновація в економічній теорії та практиці.

Проблема інноваційного типу розвитку в економічних стратегіях.

3.12. Економічне знання в дискурсах сучасної економічної теорії.

Структура наукових знань і напрямки економічних досліджень.

Методологія постмодернізму в економічному дослідженні.

Дискурси постмодернізму в економічній теорії.

3.13. Трансформація економічної теорії в реформі сучасної науки.

Економічна наука в системі фундаментальної і прикладної науки.

Економічна теорія як засіб забезпечення науково-технічного прогресу.

Економічна наука в системі реформи освіти.

3.14. Перехід економічної теорії в постіндустріальну парадигму

Командна та соціоорієнтована економіки.

Синтез класичної та неокласичної економічної теорії в постіндустріальній економіці.

Розвиток економічної теорії в постіндустріальній цивілізації.

3.15. Філософія господарства як концепт економічної теорії.

Витоки та генеза філософії господарства.

Основні принципи, категорії та поняття філософії господарства.

Філософія господарства в системі сучасного економічного знання.

3.16. Філософія економіки в системі економічної теорії.

Економічна теорія в контексті філософського знання.

Філософська та економічна методології.

Філософії економіки та економічна теорія: тотожність і відмінність.

3.17. Метафізика економіки в контексті економічної теорії.

Антична «ойкономіка» як предтеча метафізики економіки.

Метафізичний дискурс економіки – вимога постіндустріальної епохи.

Можливості та перспективи метафізики в сучасній економічній теорії.

3.18. Трансформації сучасної цивілізації: постіндустріальне та пост економічне суспільство.

Зміна основних мотивацій трудової діяльності.

Розвиток проблеми власності в умовах нових суперечностей соціального буття.

Проблема людини в постеконічній цивілізації.

Перелік рекомендованої літератури.

Основна література.

1. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: Підручник. – К., 2006.
2. Базилевич В.Д., Ільїн В.В. Метафізика економіки. – К., 2006.
3. Базилевич В.Д., Ільїн В.В. Інтелектуальна власність: креативи метафізичного пошуку. – К., 2008
4. Історія економічних вчень: Підручник/ За ред. В.Д.Базилевича. – К., 2004.
5. Блауг М. Економічна думка в ретроспективі. – К., 2002.
6. Ільїн В.В. Філософія багатства: Человек в мире денег. – К., 2005
7. Ільїн В.В. Фінансова цивілізація. – К., 2007.
8. Осипов Ю.М. Філософія хазяйства. – М., 2001.
9. Самсин А.И. Основы философии экономики. – М., 2003.
10. Экономическое мышление: философские предпосылки. – М., 2005.
11. Додаткова література
12. Автономов В.С. Модель человека в экономической науке. – СПб., 1998.
13. Ананьин О.И. Экономическая наука в зеркале методологии // Вопросы философии. – 1999. - № 10.
14. Вебер М. Избранные произведения. – М., 1990.
15. Гайденок П.П. История новоевропейской философии в ее связи. – М., 2000.
16. Зомбарт В. Буржуа. Евреи и хозяйственная жизнь. – М., 2004.
17. Кейнс Дж. М. Предмет и метод политической экономии. – М., 1999.
18. Кун Т. Структура научных революций. – М., 1975.
19. Отмахов П.А. Рационализм в экономической науке: теория и практика// Вопросы экономики. – 1998. - № 4.
20. Поппер К. Объективное знание. Эволюционный подход. – М., 2002.
21. Панарин А.С. Постмодернизм и глобализация: проект освобождения собственников от социальных и национальных обязательств // Вопросы философии. - № 6.
22. Иноземцев В.Л. Теория постиндустриального общества как методологическая парадигма российского обществоведения // Вопросы философии. - № 10.
23. Трансформации в современной цивилизации: постиндустриальное и постэкономическое общество. Материалы «круглого стола» // Вопросы философии. - № 1.
24. Тарнас Р. История западного мышления. – М., 1996.

25. Шумпетер Й. История экономического анализа. В 3-х т. – СПб., 2001.
26. Фридмен М. Методология позитивной экономической науки. – М., 1994. – Т.2. – Вып.. 4.
27. Хайлбронер Р.Л. Экономическая теория как универсальная наука. – М., 1993. – Вып. 1.
28. Хайек Ф.А. Претензии знания // Вопросы философии. – 2003. - № 1.
29. Чухно А.А. Постіндустріальна економіка: теорія, практика та їх значення для України. – К., 2003.

4. ПРИКЛАДНА ЕКОНОМЕТРИКА

4.1. Аналіз і побудова регресійних моделей

Асимптотичні властивості МНК. Гетероскедастичність, автокореляція, неправильна функціональна форма, ендогенність регресорів. Проксі-змінні. Вибір і порівняння регресійних моделей. Нелінійна регресія. Класифікація моделей з розподіленими лагами, приклади. Інтерпретація коефіцієнтів. Довгострокові і короткострокові мультиплікатори. Геометричний розподіл лагів.

4.2. Економетрика часових рядів

Моделі з дискретними та обмеженими залежними змінними. Моделі для панельних даних. Основні моделі економічних часових рядів. Схема дослідження залежності між часовими рядами. Регресія у випадку тренд-стаціонарних змінних. Моделі векторної авторегресії. Означення. Оцінювання. Коінтеграція. Критерій Йогансена. Векторна модель корекції похибок. Моделі логіт і пробіт.

Категоріальний апарат до модуля:

1. МНК.
2. Гетероскедастичність.
3. Автокореляція.
4. Ендогенність регресорів.
5. Проксі-змінні.
6. Регресійна модель.
7. Довгострокові мультиплікатори.
8. Короткострокові мультиплікатори.
9. Часові ряди.
10. Коефіцієнт детермінації.
11. Модель векторної авторегресії.
12. Коінтеграція.
13. Критерій Йогансена.

5. ЕКОНОМІЧНА ДИНАМІКА

5.1. Лінійні моделі економічної динаміки

Вступ до економічної динаміки. Типи поведінки систем. Основні методи дослідження. Поняття стійкості.

Огляд основних методів дослідження поведінки систем. Типи поведінки систем.

Фазовий портрет. Побудова фазового портрету лінійної динамічної системи.

Лінійні моделі економічної динаміки. Моделювання ринків та економічних циклів.

Модель економічного циклу Хікса. Дослідження поведінки траєкторії у моделі економічного циклу Хікса при різних значеннях параметрів. Одновимірні моделі динаміки випуску та доходу. Моделювання динаміки національного доходу з екзогенною траєкторією споживання. Багатовимірні макромоделі. Багатопродуктова модель „витрат-випуск”.

Динамічна модель Леонтьєва.

5.2. Нелінійні моделі економічної динаміки

Нелінійні моделі економічної динаміки. Дослідження основних типів точок рівноваги для нелінійних систем. Лінеаризація. Локальна стійкість. Теорема про лінеаризацію. Застосування лінеаризації до дослідження нелінійних систем.

Глобальні фазові портрети. Побудова фазових портретів нелінійних динамічних систем.

Категоріальний апарат до модуля :

1. Тип поведінки економічної системи.
2. Стійкість економічної системи.
3. Фазовий портрет лінійної динамічної системи.
4. Лінійна модель економічної динаміки.
5. Економічний цикл.
6. Модель економічного циклу Хікса.
7. Одновимірні моделі динаміки.
8. Екзогенна траєкторія споживання.
9. Багатовимірні макромоделі.
10. Динамічна модель Леонтьєва.
11. Нелінійна модель економічної динаміки
12. Локальна стійкість.
13. Глобальний фазовий портрет.

6. ІНДУСТРІАЛЬНА ЕКОНОМІКА

6.1. Методологічні підходи до аналізу економіки галузевих ринків

Базова парадигма «Структура - Поведінка - Результат», СПР («Structure - Conduct - Performance», SCP). Основні напрямки взаємовпливу складових блоків парадигми СПР. Додаткові блоки парадигми СПР. Напрямки оцінювання ефективності функціонування галузі, у відповідності до парадигми СПР. Розвиток базової парадигми у працях М. Портера та Ж.-Ж. Ламбена. Критика базової парадигми. Моделі функціонування фірми. Методологічні підходи до аналізу галузевих ринків.

6.2. Традиційна та альтернативні теорії фірми

Неокласична (Класична), традиційна або технологічна теорія фірми. Горизонтальний розмір фірми та субаддитивність витрат. Ефективний обсяг випуску фірми та вплив на нього ефектів від масштабу. Стратегічна теорія фірми та її ознаки. Контрактна (інституційна) теорія фірми. Альтернативні теорії фірми. Модель Баумоля. Модель Вільямсона. Модель Ванека. Модель індивідуального підприємця. Стохастичний аналіз фірм.

6.3. Сутність і класифікація галузевих ринків

Поняття ринок, галузь, галузевий ринок та їх співвідношення. Межі галузевих ринків. Критерії та основні способи класифікація галузевих ринків. Система міжнародної економіко-статистичні класифікації та її складові: ISIC (International Standard Industrial Classification), CPC (Central Product Classification), HS (Harmonized Commodity Description and Coding System). Класифікація видів економічної діяльності Європейського Союзу NACE (General Industrial Classification of Activities within European Communities). Складові економіко-статистичної класифікація галузевих ринків в Україні: КВЕД, УКТЗЕД, СКП.

6.4. Бар'єри входження фірм на ринки

Сутність і визначення галузевих бар'єрів. Класифікація галузевих бар'єрів М. Портера і Дж. Бейна. Нестратегічні бар'єри. Стратегічні бар'єри. Показники бар'єрів входу та виходу фірм на галузеві ринки. Оцінка рівня бар'єрів на галузевих ринках. Специфіка та необхідність регулювання галузевих бар'єрів у перехідних економіках. Теорія змагальних ринків.

6.5. Аналіз структури галузевих ринків

Характеристика структурних ознак галузевих ринків. Класифікація галузевих ринків за Е. Чемберліном і Дж. Бейном. Основні види ринкових структур: досконала конкуренція, монополія, олігополія та монополістична конкуренція. Мовчазна змова: лідерство в цінах, «правило великого пальця». Олігополія без змови. Теорія ігор і поведінка олігополій. Олігополія і інтереси суспільства. Вимірювання та вимоги до показників концентрації. Показники концентрації галузевих ринків

6.6. Показники монопольної влади та сучасна конкурентна політика

Показники монопольної влади фірми. Вертикальна інтеграція. Диверсифікація продукції фірми. Горизонтальна та вертикальна диференціація. Державна політика щодо монополій: підвищення інтенсивності конкуренції за допомогою антитрестівських законів, регулювання природних монополій, введення державної власності. Держава і олігополії. Проблеми формування конкурентного середовища в Україні. Антимонопольний комітет України.

6.7. Мотиви та наслідки процесів злиття і поглинання

Сутність та класифікація процесів злиття і поглинання. Мотиви злиття і поглинання. Динаміка ринку угод злиття і поглинання. Організація угод злиття та поглинання в Україні і світі. Історичні аспекти злиття та поглинання. Оцінка результатів злиття компаній. Урядова політика щодо процесів злиття і поглинання.

6.8. Приватизація в перехідній економіці

Сутність та форми власності. Аргументи на користь приватизації: формування ефективного власника, зменшення державного втручання в економіку. Потенційні проблеми приватизації. Приватизація і націоналізація в розвинутих країнах. Приватизація у перехідних економіках: ЦСЄ, СНД, ПСА Принципи, пріоритети та наслідки приватизації в Україні.

6.9. Промислова політика в індустріальній економіці

Поняття та інструменти промислової політики. Теоретичні основи розробки промислової політики. Аргументи «за» та «проти» промислової політики. Міжнародний досвід впровадження промислової політики. Промислова політика в Україні: цілі та пріоритети.

Категоріальний апарат до модуля :

1. Ринкова структура.
2. Бар'єри входження в галузь.
3. Бар'єри виходу з галузі.
4. Класична теорія фірми.
5. Проблеми традиційної теорії фірми.
6. Поведінкові теорії фірми.
7. Досконала конкуренція.
8. Монополістична конкуренція.
9. Поглинання компаній.
10. Злиття компаній.
11. Диверсифікація.
12. Монополія.
13. Природна монополія.

14. Олігополія.
15. Конкурентна політика держави.
16. Антимонопольна політика держави.
17. Власність.
18. Форми власності.
19. Приватизація.
20. Націоналізація.
21. Промислова політика.
22. Інструменти промислової політики.
23. Зовнішні ефекти в економіці.
24. Соціальне регулювання.

II. СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНУ ТА МЕТОДИКА ЙОГО ПРОВЕДЕННЯ

2.1. Комплексний підсумковий іспит складається з виконання завдань п'яти типів:

1-й тип – письмова відповідь на теоретичні питання науково-аналітичного характеру, що дає можливість перевірити знання, що формують уміння, зазначені у паспорті освітньої програми «Прикладна економіка» Освітньо-кваліфікаційна характеристика магістра галузі знань 07 Управління та адміністрування за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність за освітньою програмою «Прикладна економіка»

2-й тип - письмова тестова перевірка знань категорій з комплексу вищезгаданих дисциплін, що входять до програми комплексного підсумкового іспиту.

3-й тип - письмове розв'язання із відповідним аналізом та висновками комплексного ситуаційного або розрахунково-аналітичного завдання із дисциплін, які формують магістра зі спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність за освітньою програмою «Прикладна економіка», що дає можливість перевірити сформованість відповідних умінь та навичок.

Зміст завдань відповідає змістовним модулям дисциплін:

1. Прикладна економетрика.
2. Індустріальна економіка.
3. Економічна динаміка.

4-й тип - творче завдання, що передбачає розгляд, аналіз та висновки щодо ситуації науково-дослідного характеру.

5-й тип - творче завдання, що передбачає розгляд, аналіз та висновки щодо ситуації навчально-методичного характеру

2.2. Процедура проведення кваліфікаційного екзамену

2.2.1. На екзамені кожен студент групи отримує бланк для написання відповіді. Викладач проводить інструктування щодо заповнення бланку

відповіді. У бланку кожен студент повинен зазначити власні реквізити (групу, прізвище, ініціали), дату проведення екзамену.

2.2.2. Екзаменаційна комісія відкриває конверт з білетами. Отримавши білет, кожен студент у бланку відповідей фіксує його номер.

2.2.3. На першому етапі екзамену проходить письмова відповідь на теоретичне та тестові питання з фахових дисциплін підготовки магістра протягом 1 астрономічної години.

2.2.4. На другому етапі – письмове виконання комплексного ситуаційного або розрахунково-аналітичного та творчих завдань за спеціальністю протягом 2 астрономічних годин.

2.2.5. Після перевірки членами ЕК письмових екзаменаційних робіт відбувається третій етап – усне обговорення письмових відповідей студента на теоретичні питання та виконаних ситуаційних задач, відповіді на додаткові запитання членів ЕК.

2.2.6. Тривалість комплексного підсумкового іспиту не має перевищувати 6 академічних годин на день.

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

При оцінюванні знань студента враховуються його письмові відповіді на теоретичне питання та тестові завдання екзаменаційного білету, виконані комплексне ситуаційне або розрахунково-аналітичне та творчі завдання, усне обговорення результатів із членами ЕК і відповіді на додаткові запитання членів екзаменаційної комісії. Підсумкова оцінка комплексного підсумкового іспиту являє собою суму балів отриманих за кожне з п'яти завдань білету. Результати екзамену оцінюються за національною та 100-бальною шкалою.

Шкала відповідності 100-бальної та національної шкали оцінювання

За 100-бальною	Оцінка за національною шкалою	
90-100	5	відмінно
85-89	4	добре
75-84		
65-74	3	задовільно
60-64		
1-59	2	незадовільно

Оцінка за іспит виставляється шляхом підсумовування балів, отриманих за окремі види завдань екзаменаційного білету, відповідно до його структури.

Екзаменаційна робота, за структурою білету складається з таких завдань, кожне з яких має відповідну оцінку в балах:

- 2 теоретичних питання - по 20 балів - разом 40 балів;

- тестові завдання – 20 балів;
- задача – 30 балів;
- творче завдання – 10 балів.

При оцінюванні знань студента враховуються його письмова відповідь на питання екзаменаційного білету, усне обговорення цієї відповіді з членами ЕК і відповіді на додаткові запитання членів екзаменаційної комісії.

Теоретичне питання науково-аналітичного характеру

18-20 балів виставляється студенту у випадку правильності розкриття питання, аналізу необхідних взаємозв'язків, доведенню основних результатів з дисциплін економіко-математичного моделювання, економічної теорії та методології та організації економічних наукових досліджень «з основами інтелектуальної власності».

15-17 балів виставляється студенту у разі неповного розкриття питання, неповного розгляду всіх існуючих взаємозв'язків, можливі описки в обчисленнях або перетвореннях при доведенні основних теорем чи при викладенні основних результатів, які не впливають на правильність подальшого ходу розкриття теоретичного питання.

12-14 балів виставляється студенту у випадку подачі обривкових відомостей про суть питання, неможливості проаналізувати причинно-наслідкові зв'язки по даній проблемі, а також в разі суттєвих помилок при доведенні основних теорем чи при викладенні основних результатів.

0-11 балів виставляється студенту, який демонструє нерозуміння суті питання та взаємозв'язків між процесами, які розглядаються, а також демонструє незнання основних означень і теорем з проблеми.

Практичне ситуаційне завдання науково-аналітичного характеру

27-30 балів виставляється студенту у випадку одержання правильної відповіді з обґрунтуванням усіх ключових моментів розв'язування. Матеріал викладено чітко з широким застосуванням економіко-математичних методів щодо проблеми, яка досліджується.

22-26 балів виставляється студенту у разі наведення логічно правильної послідовності кроків розв'язування. Обґрунтовано всі ключові моменти розв'язування. Можливі 1-2 не грубі помилки або описки в обчисленнях, перетвореннях, які не впливають на правильність подальшого ходу розв'язування. Одержана відповідь може бути не правильною. Матеріал викладено чітко з широким застосуванням економіко-математичних методів щодо проблеми, яка досліджується.

18-21 балів виставляється студенту у випадку, коли у правильній послідовності ходу розв'язування відсутні деякі етапи розв'язування. Ключові моменти розв'язування не обґрунтовано. Одержана відповідь неправильна або задача розв'язана не повністю. Матеріал викладено нечітко

з обмеженим застосуванням економіко-математичних методів щодо проблеми, яка досліджується.

0-17 балів виставляється студенту, якщо він не приступив до розв'язування задачі або приступив до її розв'язування, але його записи не відповідають вказаним критеріям оцінювання завдання в 3,4,5 балів.

IV. ЛІТЕРАТУРА

30. Базилевич В.Д. Интеллектуальна власність. – К., 2010.
31. Базилевич В.Д., Ильин В.В. Философия экономики. – К.: Знання, 2011.
32. Грейф А. Институты и путь к современной экономике. – М., 2013.
33. Портер М.Э. Конкуренция: Пер. с англ. – М.: Издательский дом „Вільямс”, 2002.
34. Ананьин О.И. Междисциплинарность и развитие экономического знания. М.: -ИЭ РАН.-2009.
35. Сучасна економічна освіта: Україна і Болонський процес. / За ред. В.Д. Базилевича. - К.: Знання, 2006.
36. Історія економічних вчень.: Хрестоматія. / За ред.В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2011.
37. Цінні папери.: Підручник. / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2011.
38. Економічна теорія.: Підручник. / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2012. – 702 с.
39. Економічна теорія: Політекономія / За ред. В. Д. Базилевича. – К., 2014.
40. Цінні папери.: практикум : навч. посіб. / за ред. В.Д. Базилевича . – Київ.нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Знання, 2013. – 791 с. + компакт-диск.
41. Кевин Лаулер, В.М.Соболев, А.В. Шегда. Индустриальная экономика. – В кн.: Конспект лекций по магистерской специальности «Прикладная экономика». Том. III / Прикладные модули. / Под ред. д.э.н., проф. Александрова. – Донецк, 2004.
42. Лисенко Ю.Г., Петренко В.Л. и др. Экономическая динамика. – Донецк, 2000.
43. Аллен Р.Г.Д. Математическая экономика. – М.: Изд-во иностр. лит-ры, 1963.
44. Індустріальна економіка: теорія, фірми, регіон- О.: КП ОМД, 2002.
45. Комашко О.В. Раєвнева О.В. Румянцев Н.В. Прикладна економетрика. У виданні Конспект лекцій по магистерской специальности «Прикладная экономика».т. II Базовые модули / Под ред. А.И. Черняка, Донецьк, Вид-во Донецького нац. Ун-ту, 2004, с. 22-139.
46. Ляшенко Е.И., Меркулова Т.В., Тимохин В.Н. Экономическая динамика. - Конспект лекцій з магістерської спеціальності «Прикладна економіка». Том II. Базові модулі. / За редакцією професора О.І. Черняка. Донецьк, Вид-во ДонНУ, 2004. - с. 273-382.
47. Методы исследований и организации экспериментов / под ред. проф. К.П.Власова, изд. второе, перераб. и дополн. – Х.: изд-во «Гуманитарный Центр», 2013. – 412 с.
48. Палеха Ю., Леміш Н. Основи науково-дослідної роботи: Навч. посібник / Ю.І.Палеха, Н.О.Леміш. – К.: Видавництво Ліра-К, 2013. – 336 с.
49. Фатхутдинов Р.А. Конкурентоспособность: экономика, стратегия, управление. – М.: ИНФРА-М, 2000.
50. Шегда А.В. Менеджмент: Учебник. – 3-е изд. испр. и доп. – К.: Знання, 2006.

51. Шумпетер Й.А. История экономического анализа. В 3-х т. – СПб., 2011.
52. Основи методології та організації наукових досліджень: Навчальний посібник. / За ред. А.Є. Конверського.- ЦУЛ, 2010.-352 с.
53. Орехов Л.М. Методы экономических исследований. – М.: - 2009.
54. Цехмістрова Г.С. Методологія наукових досліджень. Навчальний посібник – К.: Видавничий Дім «Слово», 2008.-280 с.
55. Федулова Л.І. Економіка знань: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / Любов Іванівна Федулова; НАН України; Ін-т екон. та прогнозув. НАН України. – К., 2009. – 600с.
56. Ігнатюк А.І. Галузеві ринки: теорія, практика, напрями регулювання: Монографія. - К.: КНУ ІАЕ, 2010. – 465 с.
57. Рай Л.В., Третьяк В.Н. Анализ отраслевых рынков. – М.: ИНФРА – М, 2008. – 322 с.
58. Ляшенко О.І. Математичне моделювання динаміки відкритої економіки. Монографія. – Рівне: Волинські обереги, 2005. – 360 с.
59. Черняк О.І., Комашко О.В., Ставицький А.В., Баженова О.В. Економетрика: Підручник. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2010.
60. В. Грін. Економічний аналіз. (Green W/ Econometric Analysis – New York: Macmillan, 2000) (Переклад і наукова редакція О.В. Комашко, передмова О.І. Черняка). – К.: Основи, 2005.
61. Конспект лекцій з магістерської спеціальності «Прикладна економіка». Том II. Базові модулі: «Прикладна економетрика», «Часові ряди», «Економічна динаміка»: Навч. посіб. / О.В. Комашко, А.В. Ставицький, О.І. Ляшенко та інші; Під ред. О.І. Черняка. – Донецьк: ДонНУ, 2004. – 382 с.
62. Черняк О.І., Ставицький А.В. Динамічна економетрика. – К.: КВІЦ, 2000.
63. Харламова Г.О., Черняк О.І. Прикладна економетрика: Навчальний посібник. – К.: ДКС Центр, 2011.
64. Гражевська Н.І. Еволюція сучасних економічних систем.: Підручник. – К.: Знання, 2011.
65. Чухно А.А. Економічна теорія.: Підручник. – К.: ДННУАФУ, 2010.
66. Кузмін О.Є., Мельник О.Г. Економічна діагностика.: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2012.
67. Вернадський. Витоки. Творча спадщина у контексті історії економічної думки в Україні / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2009. – 862 с.
68. Гайдай Т.В. Парадигма інституціоналізму: методологічний контекст. Монографія – К.: ВПЦ «Київський університет», 2008. – 295 с.
69. Гальчинський А.С. Економічна теорія: Підручник/ А. С. Гальчинський, П. С. Єщенко. - К.: Вища школа, 2007.
70. Гражевська Н.І. Економічні системи епохи глобальних змін: Монографія – К.: Знання, 2008. - 431 с.
71. Економічна теорія: політекономія: підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – 8-ме вид., перероблене і доповнене. - К.: Знання, 2012. – 702 с. (Класичний університетський підручник).

72. Кашинцева О.Ю. права людини та права інтелектуальної власності крізь призму сучасного наукового етосу/Кашинцева О.Ю.// Теорія і практика інтелектуальної власності, 2012. - № 6. – с. 3-8.

73. Крижна В. Захист прав інтелектуальної власності за статтею 1 першого протоколу Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод/ Крижна В./ Теорія і практика інтелектуальної власності, 2013. - № 3. – с. 44-47.

74. Мельник О.М. Проблеми охорони прав суб'єктів інтелектуальної власності в Україні: монографія / О.М. Мельник. – Харків, 2002. – 362 с.

75. Рязанова Н. Сучасні умови комерціалізації інтелектуальної власності в Російській Федерації/Наталія Рязанова//Інтелектуальна власність.-2013.-12 .- С. 51-52.

76. Харитоновна О. І. Правовідносини інтелектуальної власності, що виникають внаслідок створення результатів творчої діяльності : монографія / О. І. Харитоновна. – Одеса : Фенікс, 2011. – 346 с.

77. Петренко С. Поняття та види плагіату// Часопис цивілістики. Випуск 14. - с. 128-131

78. Закону України “Про авторське право і суміжні права” в редакції від 27.10.2016р. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>

79. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження мінімальних ставок винагороди (роялті) за використання об'єктів авторського права і суміжних прав № 72 від 18.01.2003. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/72-2003-п>

80. Barnett W.A., Salmon M., Kirman A. Nonlinear Dynamics in Economics. – Cambridge University Press, 1996.

81. Kenkel J.L. Dynamic Linear Economic Models. – New York: Gordon and Prick, 1974.

82. Murata Yu. Mathematics for Stability and Optimization of Economic Systems. – New York: Academic Press, 1977.

83. Greene William H. Econometric Analysis. Fifth edition. Upper Saddle River, Prentice Hall, 2003.